

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/194/2019
Identifikačné číslo spisu: 1318200002
Dátum vydania rozhodnutia: 18.08.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Ján Šikuta
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1318200002.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu O.. P. E., bývajúceho vo R., J.B. XX/XX, S. S., zastúpeného Advokátskou kanceláriou Consiliaris, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Ružová dolina 8, proti žalovanej E.. D. E., bývajúcej v T., D.Ú. XXXX/X, o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 12 C 1/2018, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo 16. mája 2018, sp. zn. 16 Co 47/2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo 16. mája 2018, sp. zn. 16 Co 47/2018 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením z 24. januára 2018 č. k. 12 C 1/2018-58 zamietol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa žalobca domáhal, aby súd uložil žalovanej povinnosť zdržať sa užívania a vstupu na pozemok parcela číslo XXXX/X o výmere 360 m², druh pozemku: záhrady; pozemok parcela číslo XXXX/XXX o výmere 203 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria; stavba rodinný dom so súpisným číslom XXXX na parcele číslo XXXX/XXX, nachádzajúcich sa v katastrálnom území R., obec T. - m. č. F. E., okres Bratislava III, zapísaných v katastri nehnuteľností vedenom Okresným úradom v Bratislave, katastrálnym odborom na liste vlastníctva č. XXXX (ďalej len „nehnuteľnosti“). Dospel k záveru, že v danej veci nie sú dané zákonné podmienky pre vyhovieť návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, nakoľko žalobca neosvedčil potrebu neodkladnej úpravy pomerov, keďže rozporne uvádzal, že žalovaná sa zo spornej nehnuteľnosti odsťahovala v roku 2015, teda ju dlhodobo neužíva, pričom v petite návrhu sa domáhal nariadenia, že žalovaná je povinná zdržať sa užívania nehnuteľností. Poukázal na skutočnosť, že vyhovieť návrhu, aby sa žalovaná zdržala vstupu do nehnuteľností, by predstavovalo neadekvátny a neprímeraný zásah do ústavou chráneného vlastníckeho práva žalovanej ako majoritnej vlastníčky spornej nehnuteľnosti, nakoľko spoluvlastnícky podiel 4/6 ju oprávňuje spornú nehnuteľnosť užívať a do nej vstupovať, a pokiaľ žalobcovi vznikla konaním žalovanej škoda na jeho majetku, správne sa obrátil na orgány činné v trestnom konaní, ktoré sú v zmysle silnejšieho práva a za použitia hmotného práva, spôsobilé rýchlejšie a efektívnejšie poskytnúť právnu ochranu. Žalobca tiež nepreukázal, že bez nariadenia neodkladného opatrenia, by bol prípadný budúci výkon rozhodnutia ohrozený, pričom

iniciáciu súdneho sporu o riešenie otázky vrátenia daru žalovanou nemožno považovať za konanie žalovanej, ktoré by odôvodňovalo záver, že chce previesť spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnosti na tretiu osobu a zabrániť vráteniu daru žalobcovi. Nad rámec vyššie uvedeného súd prvej inštancie poznamenal, že tvrdenie žalobcu o hrubom porušení dobrých mravov žalovanou bude skúmané a prejednané v konaní o vrátenie daru, keďže v konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je rozhodujúce, či žalovaná podniká právne kroky k predaju spornej nehnuteľnosti, čo však preukázané nebolo.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu uznesením zo 16. mája 2018 sp. zn. 16 Co 47/2018 uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a konanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia zastavil, žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania. Prijal záver, že žalobca tým, že návrhom z 2. januára 2018 žiadal uložiť žalovanej povinnosť zdržať sa užívania a vstupu na pozemok parcela číslo XXXX/X o výmere 360 m², druh pozemku: záhrady; pozemok parcela číslo XXXX/XXX o výmere 203 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvorcia; stavba rodinný dom so súpisným číslom XXXX na parcele číslo XXXX/XXX, nachádzajúcich sa v katastrálnom území R., obec T. - m. č. F. E., okres Bratislava III, zapísaných v katastri nehnuteľností vedenom Okresným úradom v Bratislave, katastrálnym odborom na liste vlastníctva č. XXXX, domáhal sa proti žalovanej bezodkladnej úpravy pomerov oprávnené užívať dotknuté nehnuteľnosti, teda rozhodnutia o totožnom predmete (práve) medzi tými istými sporovými stranami, bez toho, aby v stave vymedzenom jeho petitom návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia došlo ku zmene právne významných skutkových okolností, ktoré sú dané podielovým spoluvlastníctvom strán k predmetným nehnuteľnostiam evidovaných katastrom nehnuteľností na liste vlastníctva č. XXXX. Z uvedeného preto vyplynulo, že uznesenie Okresného súdu Bratislava III, č. k. 16 C 142/2017-10, ktorým bolo vyhovené návrhu žalobkyne na nariadenie neodkladného opatrenia, predstavovalo v čase rozhodovania súdu prvej inštancie 24. januára 2018 o návrhu žalobcu z 2. januára 2018 prekážku vecí začatej v zmysle ustanovenia § 159 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), v dôsledku čoho súd prvej inštancie nemal ten istý návrh znovu prejednávať, avšak z dôvodu, že o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodol a súčasne rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave o odvolaní žalovaného voči uzneseniu Okresného súdu Bratislava III č. k. 16 C 142/2017-10 z 26. októbra 2017, nadobudlo právoplatnosť 10. apríla 2018, vytvorilo týmto dňom v odvolacom konaní prekážku vecí právoplatne rozhodnutej.

3. Toto rozhodnutie napadol včas podaným dovolaním žalobca, ktorého prípustnosť odvodzuje z § 420 písm. f/ CSP z dôvodu, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Poukázal na to, že k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces došlo v dôsledku toho, že z uznesenia Krajského súdu v Bratislave zo 16. mája 2018 vyplýva, že žalovaná sa k podanému odvolaniu žalobcu vyjadřila, vyjadrenie žalovanej však nebolo súdom prvej inštancie doručené žalobcovi tak, ako to ukladá ustanovenie § 374 ods. 1 CSP, žalobca sa preto nemal možnosť k vyjadreniu žalovanej vyjadriť a uvedeným postupom súdu prvej inštancie došlo k znemožneniu uskutočňovania žalobcovi patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

4. Žalovaná navrhla dovolanie ako nedôvodné odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie, ktoré má predpísané náležitosti (§ 428 CSP), podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť.

6. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

7. V danom prípade dovolateľ uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je

dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

9. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

10. Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno iba v prípadoch Civilným sporovým poriadkom výslovne stanovených napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 217/2018, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

11. Dovolací súd z obsahu spisu zistil (č. 1. 111 a nasl.), že 30. apríla 2018 o 11.50 hod. do spisu prišlo podanie žalovanej označené ako „Vyjadrenie žalovanej k odvolaniu žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava III č. k. 12 C 1/2018-58 z 24. januára 2018“, ktoré žalobcovi nebolo doručené pred vydaním uznesenia odvolacieho súdu.

12. Podľa článku 9 Základných princípov CSP strany sporu majú právo sa oboznámiť s vyjadreniami, návrhmi a dôkazmi protistrany a môžu k nim vyjadriť svoje stanovisko v rozsahu, ktorý určí zákon.

13. Podľa článku 3 ods. 1 Základných princípov CSP každé ustanovenie tohto zákona je potrebné vykladať v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie, a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú nimi chránené.

14. Relevantná judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), vzťahujúca sa k danej veci a princípy sú zhrnuté v rozhodnutí vo veci Ringier Axel Springer a.s. proti Slovenskej republike, č. 35090/07, §§ 85 a 86, 4. október 2011, a neskôr uvedené zopakované v prípade Trančíková proti Slovenskej republike, č. 17127/12, § 39, 13. jún 2015, podľa ktorej: Princíp rovnosti zbraní, ktorý predstavuje jeden z prvkov širšieho konceptu práva na spravodlivý proces vyžaduje, aby každej strane sporu bola daná rozumná možnosť prezentovať svoj prípad za podmienok, ktoré ju nevystavujú podstatnej nevýhode vo vzťahu k druhej strane sporu (Niderost-Huber proti Švajčiarsku, č. 18990/91, 18. február 1997, § 23). Koncept práva na spravodlivý proces požaduje právo na kontradiktórny proces, v súlade s ktorým strany sporu musia mať príležitosť nielen mať vedomosť o dôkazoch, ktoré sú potrebné pre ich úspech v spore, ale tiež mať vedomosť o všetkých vykonaných dôkazoch a predložených vyjadreniach za účelom vplývať na rozhodnutie súdu. Akokoľvek, právo na kontradiktórny proces nie je absolútne, a toto právo môže závisieť na špecifických črtách daného prípadu (Krčmář a ostatní proti Českej republike, č. 35376/97, § 40, 3. marec 2000, Hudáková proti Slovenskej republike, č. 23083/05, § 26, Asnar proti Francúzsku (č.2) č. 12316/04, § 26, 18. október 2007, Vokoun proti Českej republike č. 20728/05, § 26, 3. júl 2008). Konkrétny účinok daných vyjadrení k rozsudku domáceho súdu má len malý význam. Je na stranách sporu posúdiť, či je alebo nie je potrebné sa vyjadriť (Milatová a ďalší proti Českej republike, č. 61811/00, § 65, Gaspari proti Slovinsku, č.

21055/03, § 52, 21. júl 2009). Zvlášť dôležitá v týchto veciach je dôvera účastníkov v spravodlivosť justície, ktorá je založená na viere, že títo mali možnosť vyjadriť svoje názory ku každému dokumentu založenému v spise (Asnar proti Francúzsku(2), č. 12316/04, § 25, 18. október 2007).

15. Nezaslanie vyjadrenia žalovanej k odvolaniu žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava III. č. k. 12 C 1/2018-58 z 24. januára 2018 žalobcovi pred rozhodnutím vo veci odvolacím súdom vytvorilo stav nerovnosti sporových strán v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasťou práva na spravodlivý proces, a preto nebolo možné v tomto smere odvolacie konanie považovať za spravodlivé.

16. Keďže porušenie práva na spravodlivý proces vyššie uvedeným spôsobom nerešpektujúcim princíp rovnosti zbraní bolo dôsledkom nesprávneho postupu súdu v odvolacom konaní, bolo žalobcovi znemožnené uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

17. Z tohto dôvodu preto dovolací súd dovolaniu vyhovel podľa ustanovenia § 449 ods. 1 CSP, napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

18. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

19. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

20. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.